

CODI 22172 ARQUEOLOGIA MEDIEVAL

Prof. Helena KIRCHNER GRANELL

Objectius de l'assignatura

Aquesta assignatura pretén donar una visió aprofundida dels límits i resultats de l'arqueologia medieval europea i introduir als estudiants a les recerques més recents i punteres. En aquest sentit, es farà especialment atenció a la qüestió de l'arqueologia dels sistemes i espais de cultiu i com, aquest aspecte, permet replantejar els objectius de l'arqueologia de les zones de residència. Es vol, en definitiva, presentar una arqueologia medieval formada per un conjunt de tècniques, mètodes y problemes destinada a fer història medieval.

Estructuració dels continguts

- 1) Objecte de l'arqueologia medieval:
 - l'arqueologia medieval com a "complement" de la Història Medieval
 - l'arqueologia medieval com a "alternativa" de la Història Medieval
 - arqueologia medieval i història.
- 2) Arqueologia de les restes arquitectòniques (zones de residència, castells, esglésies, etc) i arqueologia extensiva (una falsa "arqueologia del paisatge"). Els límits i els resultats. Cas de l'arqueologia de l'*incastellament*. El cas de l'arqueologia extensiva a al-Andalus.
- 3) Arqueologia dels objectes (tipologies de ceràmica, eines, etc.) i l'anomenada "arqueologia de la producció" (metalúrgia, fabricació de ceràmica, etc.): una arqueologia estratigràfica.
- 4) Arqueologia dels espais agraris: la reconstrucció dels espais de conreu medievals (tècniques i mètodes, morfologia de parcelaris, l'anàlisi documental i la contrastació arqueològica, l'arqueologia hidràulica), els espais de pastura, recolecció i caça. Casos feudals i d'al-Andalus. Una nova arqueologia de les formes d'assentament pagès.
- 5) Arqueologia urbana d'urgència i l'estudi arqueològic de les ciutats.

Avaluació

Exàmens i exercicis complementaris pràctics.

Bibliografía

- ACIÉN, M. 1989
"Poblamiento y fortificación en el sur de al-Andalus. La formación de un país de *husun*", *III Congreso de Arqueología Medieval Española*, Actas, I.
Oviedo
- (3)ACIEN, M. 1992
"Sobre la función de los *husun* en el sur de Al-Andalus. La fortificación en el califato". *I Coloquio hispano-italiano de arqueología medieval*, p.263-274.
Granada
- ARGEMÍ, M.; BARCELÓ, M.; CRESSIER, P.; KIRCHNER, H. i NAVARRO, C. 1995
"Glosario de términos hidráulicos". *El Legado andalusí. El agua en la agricultura de al-Andalus*, pp.163-189.
Granada
- BARCELÓ, M. *et al.* 1986
Les aigües cercades. Els qanat(s) de l'illa de Mallorca
Palma de Mallorca
- BARCELÓ, M. *et al.* 1988
Arqueología Medieval. En las "afueras" del medievalismo
Barcelona
- BARCELÓ, M. 1995
"Crear, disciplinar y dirigir el desorden. La renta feudal y el control del proceso de trabajo campesino: una propuesta sobre su articulación", *Taller d'història*, n.6, pp.61-72.
- BARCELÓ, M. 1995
"De la congruencia y la homogeneidad de los espacios hidráulicos en Al-Andalus" a *El agua en la agricultura de al-Andalus*, pp.25-39.
Granada
- BARCELÓ, M. *et al.* 1996
El agua que no duerme. Fundamentos de la arqueología hidráulica.
Granada
- BAZZANA, A. 1992
Maisons d'al-andalus. Habitat médiéval et structures du peuplement dans l'Espagne orientale. 2 vols.
Madrid
- BAZZANA, A.; CRESSIER, P.; GUICHARD, P. 1988
Les châteaux ruraux d'al-Andalus. Histoire et archéologie des husun du sud-est de l'Espagne.

Madrid

BERNARDI, M. (Ed.) 1992
Archeologia del paesaggio. 2 vols.
Florència

BLOCH, M. 1964
Les caractères originaux de l'histoire rurale française.
París

CASTRUM 2. 1988
Structures de l'habitat et occupation du sol dans les pays méditerranéens: les méthodes et l'apport de l'archéologie extensive. G. Noyé (Ed.)
Roma-Madrid

CHOUQUER, G. 1996
Manuel d'analyse des formes historiques du paysage.
París

FRANCOVICH, R. (Ed.) 1993
Archeologia delle attività estrattive e metallurgiche.
Firenze

FRANCOVICH, R. MILANESE, M. (Eds.) 1988
Lo scavo archeologico di Montarrenti e i problemi dell'incastellamento medievale. Esperienze a confronto. Firenze

GUILAINE, J.(Ed.) 1991
Pour une archéologie agraire.
París

KIRCHNER, H. 1997
La construcció de l'espai pagès a Mayurqa: les valls de Bunyola, Orient, Coanegra i Alaró.
Palma de Mallorca

MARTÍ, R. 1988
"Les *insulae* medievals catalanes", *Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana*, 44, pp.111-123.

MARTÍ, R. 1989
"Oriente y occidente en las tradiciones hidráulicas medievales", *El agua en zonas áridas: arqueología e historia. I Coloquio de Historia y medio físico*, vol I, pp.421-440.
Almería